

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра початкової та дошкільної освіти

Проректор із науково-педагогічної роботи
Н.В. Михальченко

28 серпня 2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕДІАОСВІТА ТА МЕДІАГРАМОТНІСТЬ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

Ступінь бакалавра

Спеціальність 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

Миколаїв – 2024

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тимченко Алла Анатоліївна, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук.

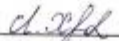
Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від "27" серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти (Якименко С. І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від "27" серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Хрящевська Л.М.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від "28" серпня 2024 року № 11

Голова навчально-методичної ради (Н.В.Михальченко)

Анотація (українською мовою)

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Медіаосвіта та медіаграмотність сучасного педагога» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування теоретичної та практичної бази знань з основ медіосвіти та медіаграмотності і практичних навичок ефективної взаємодії з інформацією, отриманої з медіа джерел; формувати здатність аналізувати тексти медіа.

Завдання курсу:

- засвоїти особливості формування медіакультури вчителя початкової школи;
- усвідомити медіа засобів на розвиток сучасного суспільства;
- сформувати теоретичні та практичні навички медіаграмотності.

Міждисциплінарні зв'язки: Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" у поч.школі, Методика навчання інформатичної освітньої галузі у початковій школі, Теорія та методика навчання мистецької освітньої галузі у початковій школі.

Навчальна дисципліна складається з 6-ти кредитів.

Ключові слова: *медіакультура, медіаосвіта, вчитель початкової школи, Нова українська школа, Державний стандарт, педагогічна система, засоби маніпуляції свідомістю.*

Анотація (англійською мовою)

The study program of the selective educational discipline "Media Education and Media Literacy of the Modern Teacher" is compiled in accordance with the educational and professional training program for bachelors of the specialty 013 Primary Education according to the educational and professional program "Primary Education".

The subject of study of the academic discipline is the formation of a theoretical and practical knowledge base on the basics of media education and media literacy and practical skills of effective interaction with information obtained from media sources; form the ability to analyze media texts.

Course tasks:

- learn the peculiarities of media culture formation of the primary school teacher;
- to understand media means for the development of modern society;
- to form theoretical and practical media literacy skills.

Interdisciplinary connections: Methodology of teaching the integrated course "I explore the world" in primary school, Methodology of teaching informatics field of education in primary school, Theory and method of teaching art field of education in primary school.

The educational discipline consists of 6 credits.

Keywords: *media culture, media education, primary school teacher, New Ukrainian school, State standard, pedagogical system, means of consciousness manipulation..*

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «**Медіаосвіта та медіаграмотність сучасного педагога**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності **013 Початкова освіта** за освітньо-професійною програмою «**Початкова освіта**».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування теоретичної та практичної бази знань з основ медіосвіти та медіаграмотності і практичних навичок ефективної взаємодії з інформацією, отриманої з медіа джерел; формувати здатність аналізувати тексти медіа.

Міждисциплінарні зв'язки: Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" у поч.школі, Методика навчання інформатичної освітньої галузі у початковій школі, Теорія та методика навчання мистецької освітньої галузі у початковій школі.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. *Мета курсу:* формування теоретичної та практичної бази знань з основ медіосвіти та медіаграмотності і практичних навичок ефективної взаємодії з інформацією, отриманої з медіа джерел; формувати здатність аналізувати тексти медіа.

1. 2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

Завдання курсу:

- засвоїти особливості формування медіакультури вчителя початкової школи;
- усвідомити медіа засобів на розвиток сучасного суспільства;
- сформувати теоретичні та практичні навички медіаграмотності.

Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Навички креативного мислення, набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових компетенцій у галузі початкової освіти

ПРН 9. Уміння аналізувати знання про сферу освіти, сутність, зміст і структуру освітніх процесів, володіти системою знань про історію та сучасні тенденції розвитку педагогічних концепцій і предметних методик

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти

ЗК-2. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

КЗ-12. Інформаційно-комунікаційна. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності вчителя початкових класів й у повсякденному житті.

II. Фахові:

ФК-1. Предметна компетентність. Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін, що є теоретичною основою побудови змісту освітніх галузей, визначених Держстандартом, задля усвідомлення їхньої реалізації в освітній галузі загалом, та окремих змістових лініях зокрема.

ФК-3. Педагогічна компетентність. Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в початковій ланці освіти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться: 180 годин / 6 кредитів ECTS. ;

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Кредит 1. Зміст феномену медіаграмотності як суспільного, наукового та освітнього явища

Тема 1. Медіаосвіта і медіаграмотність як суспільне, наукове та освітнє явище

Тема 2. Світовий досвід медіаосвіти. Аналіз медіатексту

Кредит 2. Різновиди та історичний розвиток медіа

Тема 3. Друковані масмедіа. Фотографія.

Тема 4. Кіно і телебачення

Тема 5. Реклама. Радіо і музика

Тема 6. Нові медіа: цифрові, комп'ютерні, інформаційні, мережеві технології.

Можливості використання багатоманітних медіа технологій

Кредит 3. Інтеграція медіатехнологій в освітній процес Нової української школи

Тема 7. Медіапростір освітнього закладу Технології створення та використання мультимедійних ресурсів на уроках у початковій школі

Тема 8. Дидактичний потенціал мультимедійного уроку у початковій школі

Тема 9. Епоха Інтернету: нові медіаресурси та ризики їх застосування у початковій школі

Кредит 4. Медіаосвіта та медіаграмотність як складові медіакомпетентності

вчителя початкових класів

Тема 10. Медіаосвіта та медіаграмотність як складові медіакомпетентності вчителя початкових класів

Тема 11. Технологічно-педагогічний інструментарій створення електронного портфоліо педагога, медіакейсів педагогів та учнів.

Тема 12. Інформаційний менеджмент у професійній діяльності вчителя початкових класів

Кредит 5. Використання медіаосвітніх технологій на уроках у початковій школі.

Тема 13. Дидактичні засади формування медіаграмотності молодших школярів

Тема 14. Формування основ медіаграмотності у процесі навчання предметів освітніх галузей у початковій школі

Тема 15. Формування в учнів початкових класів умінь створювати медіапродукти на уроках мовно-літературної освітньої галузі

Тема 16. Застосування дитячих комп'ютерних ігор в освіті.

Кредит 6. Маніпулятивні можливості мас-медіа

Тема 17. Маніпуляції в медіа. Пропаганда.

Тема 18. Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції

Тема 19. Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа. Фактчекінг.

3. Рекомендована література

Базова

Посібники

1. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчальний посібник / О.Т.Баришполець, Л.А.Найдьонова, Г.В.Мироненко, О.Є.Голубева, В.В.Різун та ін.; За ред. Л.А.Найдьонової, О.Т.Баришпольця. К.: Міленіум, 2010. 440 с.

2. Основи медіа грамотності: Навчально-методичний посібник для вчителя 8 (9) клас. Плани-конспекти уроків / За ред. В.Ф.Іванова, О.В.Волошинюк, О.П.Мокрогуза. Київ Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. 190 с.

3. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред.-упор. В.В.Різуна та В.В.Літостанського. – Київ: Академія української преси, 2013. 447 с.
4. Шейбе С. Медіаграмотність: Підручник для вчителя / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / Перекл. з англ.. С.Дьома; за загал. ред. В.Ф.Іванова, О.В.Волошенюк. К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. – 319 с.

Статті

5. Бакіров В.С. Креативна модель медіаосвіти: експеримент Каразінського університету / В.С.Бакіров, Л.В.Стародубцева // Педагогіка і психологія. 2013. №2. С. 29-37.
6. Жалдак М. Інформатизація школи: комп'ютер і здоров'я дитини / М.Жалдак // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2001. – №4.– С. 42-46.
7. Іванова Т.В. Медіаосвіта та медіа грамотність як актуальні тенденції виховання сучасної молоді / Т.В.Іванова, В.Ф.Іванов // Педагогіка і психологія. 2013. №2. С. 46-54.
8. Коломієць А. Міжпредметні та над предметні проекти як спосіб розвитку інформаційної культури студента / А.Коломієць, Д.Коломієць // Педагогіка і психологія професійної освіти. 2006. №2. С. 24-31.
9. Литвин А. Використання технологій мультимедіа у професійній підготовці / А.Литвин // Педагогіка і психологія професійної освіти. 2005. №2. С. 7-21.
10. Найдьонова Л.А. Основні напрями і перші підсумки експериментального впровадження медіаосвіти на всеукраїнському рівні / Л.А.Найдьонова // Педагогіка і психологія. 2013. №2. С. 38-45.
11. Непомнящий Б. Освіті – Космічні можливості / Б.Непомнящий // Директор школи, ліцею, гімназії. 2001. №4. С. 30-34.
12. Синьов В.М. Потенціал віртуального комп'ютерного середовища в аспекті колекційної медіаосвіти і соціальної реабілітації осіб з обмеженнями життєдіяльності / В.М.Синьов, А.Г.Шевцов // Педагогіка і психологія. 2013. №2. С. 61-65.
13. Чинок О. Мультимедіа системи та їх ефективність у системі відкритого навчання / О.Чинок // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2001. – №4.– С. 47-52

Допоміжна

1. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчальний посібник / О.Т.Барішполець, Л.А.Найдьонова, Г.В.Мироненко, О.Є.Голубева, В.В.Різун та ін..; За ред. Л.А.Найдьонової, О.Т.Барішпольця. – К.: Міленіум, 2010. – 440 с.
2. Основи медіа грамотності: Навчально-методичний посібник для вчителя 8 (9) клас. Плани-конспекти уроків / За ред. В.Ф.Іванова, О.В.Волошинюк, О.П.Мокрогуза. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. – 190 с.
3. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред.-упор. В.В.Різуна та В.В.Літостанського. – Київ: Академія української преси, 2013. – 447 с.
4. Шейбе С. Медіаграмотність: Підручник для вчителя / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / Перекл. з англ. С.Дьома; за загал. ред. В.Ф.Іванова, О.В.Волошенюк. – К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. – 319 с.
5. Рень Л. В. Медіаосвіта як засіб формування медіакультури учнів [Текст] / Л. В. Рень // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Чернігів, 2014. – Вип.115. – С.208-212. – (Педагогічні науки).
6. Палагнюк Ю. В. Політологічний аналіз медіа реформ у сучасній Україні та Республіці Польща [Текст] : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук / Ю. В. Палагнюк. Миколаїв, 2008. 16 с.
7. Петрунько, О. В. Діти і медіа: соціалізація в агресивному середовищі [Текст]: Монографія / О. В. Петрунько. Полтава: Укрпромторгсервіс, 2010. 480 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: тестування, самостійні та контрольні роботи, виступи, реферати.